

RÍNXLOLS D'OR I UN NOU FINAL

DURADA

45 MINUTS

DIFICULTAT

CAPACITATS

- Pensar i comunicar
- Conviure i habitar al món

ÀMBITS

Ós bru

Hàbitat pirinenc

Espai compartit

Cultura i Patrimoni

ÀREES

- Comunicació i llenguatges

ACTIVITAT

■ Descripció de l'activitat

El conte de la Rinxols d'Or ha estat explicat moltes vegades, i després de fugir corrents espantada, la història s'acaba sense més ni més. En aquest cas, es fa la proposta d'un final més llarg, per reflexionar sobre l'actitud dels tres ósos i de la mateixa Rinxols d'Or, i de la nostra pròpia actitud vers l'ós bru dels Pirineus.

MATERIALS

■ Maleta pedagògica:

- Conte de la Rinxols d'Or. Editorial Combel. ISBN 978-84-7864-328-8 i digital.
- Conte llarg per explicar.
- Il·lustracions del nou final.

OBJECTIUS I CONTINGUTS D'APRENTATGE

■ Capacitats

Aprendre a pensar i comunicar

- Pensar, crear i elaborar explicacions.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.

Aprendre a conviure i habitar el món

- Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a l'autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.
- Conviure amb diferents tipologies de famílies (monoparentals...).

■ Objectius d'aprenentatge

- Relacionar un conte conegut amb l'actitud davant situacions concretes.
- Potenciar la reflexió sobre els prejudicis cap a alguns animals.

■ Continguts d'aprenentatge

- Escolta i comprensió.
- Valor dels contes com a transmissors de coneixement i formes de vida.
- El paper dels grans carnívors en els contes.
- Expressió i comunicació.

QUÈ CAL SABER?

■ Els grans carnívors en els contes

Aquesta activitat no requereix molta informació prèvia, perquè tots hem estat petits i hem sentit contes on els grans carnívors hi eren protagonistes.

Els contes tradicionals formen part de la nostra cultura, i des de temps immemorials han servit per aprendre com les diferents civilitzacions entenen la natura, per entendre el paper de la natura en els pobles...

Cada conte té amagat un seguit de recomanacions, suggeriments, comportaments correctes i incorrectes davant de diferents situacions, que mitjançant la lectura o l'explicació del conte es pretén donar a conèixer.

És d'aquesta manera, que han passat a través de les diferents generacions, la religió, el paper de l'home i la dona, com treballar el camp i també, com actuar davant de diferents espècies de fauna.

Aquest és el cas del perseguit i mal vist Llop, que a través de nombrosos contes sempre ha estat mal considerat, pel fet de trobar-se ubicat al cap damunt de la cadena alimentària. L'Ós Bru, en menys mesura, també ha estat víctima d'infinits contes populars.

Els contes que es proposen a les dinàmiques d'abans i després de l'activitat, en són alguns exemples a nivell pirinenc, però si reflexionem sobre les lletres d'algunes cançons tradicionals també en trobarem de ben injustes, com per exemple:

“El Lleó no em fa por,
pam i pipa, pam i pipa
El lleó no em fa por
Perquè sóc bon caçador”

SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA

■ Dinàmica inicial

La dinàmica inicial consisteix en la recomanació que uns dies abans s'expliqui un dels contes que es detallen, sense potenciar especialment la reflexió sobre com són tractats el llop o l'ós bru.

Els contes que es proposen són:

- La caputxeta vermella
- Anem a caçar un ós
- Les set cabretes i el llop
- Els tres porquets

■ Desenvolupament de l'activitat

Fase de preparació

L'activitat té una preparació ben senzilla.

Busquem el lloc adequat per explicar el conte, en rotllana, i amb un ambient tranquil. Es recomana posar música tranquil·la fluixeta, però això depèn de cada mestre/a.

Fase de realització

Coneixeu el conte de la "Rínxols d'Or"? Heu escoltat mai la seva història?

Comentem amb els nens que aquest és un conte que segurament han escoltat moltes vegades, però que aquesta vegada ho farem d'una forma una mica diferent.

Agafem el conte i l'expliquem, tot passant les pàgines i mirant els dibuixos. Es pot optar per a projectar el conte a la pantalla, ja que es disposa del conte escanejat.

No expliquem el conte de forma molt entretinguda i amb molts detalls, perquè el conte després segueix...

Al final però, quan la Rínxols d'Or marxa corrent i els óssos es queden amb la boca oberta, perquè no entenen què ha passat, agafem el text del final llarg del conte, i continuem la història:

El nou final:

Rínxols d'Or havia sortit ben espantada, corria tant ràpid com les cames li permetien i el cor semblava que li anés a sortir del pit.. Corria cap a casa, buscant un lloc segur on els óssos no la poguessin trobar mai més.

Va arribar a casa amb un tres i no res, i hi va entrar d'una revolada i tancà la porta ben fort al seu darrere. El seu pare es quedà ben sorprès i preocupat:

- Filla meva, què ha passat? Perquè fas aquesta cara tant espantada? Algú t'ha fet mal?
- Si, pa pa pa papa! – Balbucejà la rínxols d'or tremolant – Tenien uns uuu u ulls molts gro gro grossos, i u u unes dents ben afilades!
- Diques filla, què ha passat?

La nena va explicar tot el què havia passat amb pèls i senyals, encara tremolant. El pare se l'escoltava i pensava... S'ha begut la seva sopa? Ha trencat el balancí? Ha desfet tots els llits? I després...ha marxat corrents?

A l'acabar tota la història, el pare la va abraçada i consolar, i no va dir-li res més.

Aquella nit, mentre la nena dormia, el pare va abrigar-se i va marxar de casa sense fer soroll. La lluna plena li va fer llum durant tot el camí fins a casa dels tres óssos.

Quan hi va arribar va picar a la porta fluixet (toc toc toc). El pare ós la va obrir i al veure la cara de fred i preocupació que feia aquell home, el va fer entrar sense pensar-s'ho, ben a propet de la llar de foc.

L'home els hi va explicar que era el pare d'aquella nena que havia entrat a casa seva, i que quan li havia explicat tot el succèit, havia pensat que la seva filla havia d'aprendre que no havia actuat correctament, però que necessitava la seva ajuda per tal que la Rínxols reflexionés.

El pare i la mare ós van estar contents de poder ajudar a aquell pare i a la seva filla, de manera que van preparar un pla secret.

El següent cap de setmana, la Rínxols es va llevar i va esmorzar aviat com sempre, amb ganes de sortir a jugar pel bosc.

- Filla meva, he pensat que avui anirem tots d'excursió...
- Visca! Que bé!
- Però com que tornarem tard, deixarem el dinar a la taula i d'aquesta manera, si arribem cansats ja ho tindrem tot a punt – va afegir el pare
- Perfecte papa!! I què dinarem?
- Macarrons d'aquells que tant t'agraden – va respondre el pare

Rínxols d'or, ben contenta va ajudar a deixar-ho tot a punt per poder anar a fer una excursió ben llarga pel bosc.

Al sortir de casa, el pare va deixar les claus sota l'estora, sense que la Rínxols el veiés. Als pocs minuts de marxar van sortir els tres óssos amagats darrera uns arbres, van agafar les claus i van entrar a la casa de la Rínxols d'Or.

Un cop dins, seguint les instruccions del pare, van buidar els macarrons dels plats, van desmuntar la cadira de la Rínxols (aquella que s'estimava tant perquè li havien portat els Reis Mags un Nadal de fa uns anys enrere) i van pujar a la seva habitació a jugar i esperar que la família tornés a casa.

Unes hores més tard, Rínxols d'Or tornava cansada a casa, arrossegant els peus, amb la panxa buida i moltes ganes de dinar i fer la migdiada...

Quan van arribar a casa, la porta era mig oberta. Hi van entrar amb molt de compte i quan la Rínxols va veure que tots els plats de macarrons eren buits es va posar a plorar i a cridar:

- Què ha passat a aquí? Qui ha entrat i s'ha menjat els meus macarrons? Mira que si l'enganxo, amb la gana que tinc!! – I es va posar a plorar.
- No pateixis filla, mentre preparo una altra cosa, seu una estoneta i descansa... ja ho solucionarem.

Rínxols, va anar a la seva cadira, tal i com l'hi havia dit el seu pare...

- Papa!!! Està trencada!!! Què ha passat!?! Qui s'ha menjat els meus macarrons?? Qui m'ha trencat la meva cadira?

I va anar corrent, cridant i plorant a la seva habitació. A l'entrar, es va trobar els tres óssos que s'havien quedat adormits entre les seves joguines, ben abraçats.

La Rínxols d'Or es va quedar parada, mirant com dormien plàcidament... i va entendre el que havia passat.

Havia entrat a casa seva com si res, havia menjat el seu dinar, trencat el balancí i estirat al seu llit... No semblaven dolents... Perquè havia sortit corrents d'aquella manera sense presentar-se ni demanar perdó? Son ells els que haurien d'estar enfadats i pensar-se que ella era la dolenta...

I mentre seguien dormint, la Rínxols va sentir molta pena: “perquè havia marxat corrents?” “perquè havia tingut por?”

I es va posar a plorar, amb tant desconsol que els va despertar, i en comptes de sortir corrents com havia fet ella, els óssos es van acostar i la van abraçar ben fort.

Quan va baixar al menjador per explicar al seu pare el que havia passat, va veure la taula parada també pels tres óssos, i va entendre que el seu pare li havia parat una trampa de les grosses per ajudar-la a ser molt millor. I això és el que va intentar des d'aquell dia, ser cada dia una mica millor persona.

Així doncs, amb uns bons macarrons i una taula ben parada, aquesta història la donem per acabada

Fase de síntesi

Després d'explicar el conte, potenciem la reflexió dels nens mitjançant rols.

Com ens sentiríem (en la primera part del conte i en la segona) si fóssim l'ós petit? I si fóssim la Rínxols d'Or? Haguéssim reaccionat igual nosaltres? Si haguéssim reaccionat diferent, què haguéssim fet?

En el conte només hi surt la figura del pare, de manera que intenta també donar lloc a tots els nens que tenen tipologies diverses, que només viuen amb el pare, o amb la mare, o amb els avis...

D'aquesta manera, es conclou l'activitat estenent més o menys l'activitat en funció de les reflexions que surtin.

AVALUACIÓ

Com a dinàmica de valoració i per esbrinar si s'han complert els objectius, es proposa reflexionar sobre tres éssers vius vers els quals acostumem a mostrar rebuig.

Alguns exemples podrien ser:

- Aranyes. Sovint són malvistes i les fem fora de casa perquè ens embruten.
- Arnes. Sovint són considerades sense respecte perquè es mengen la roba i un conjunt de mites que giren al seu voltant.
- Formigues. Sovint les maltractem, potser amb certs drets sobre elles perquè són molt petites.

Fem una reflexió conjunta del perquè hi acostumem a tenir actituds negatives.

La reflexió es pot estendre tot el que es cregui convenient. En podríem aprendre coses de les formigues? I de les papallones de nit? I de l'ós bru ara que el coneixem una mica millor?

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES /RECOMANACIONS

1.) **Canviem el conte:** A partir del conte base de la Rínxols d'Or podem modificar la història, ens podem inventar diferents contes amb el mateix inici, i a partir d'aquí treballar diferents comportaments, reaccions, sentiments...

2.) **Lectura del conte de la caputxeta vermella segons el llop ferotge:** Adaptació del text del llibre Limpens, Frans (1999) LA ZANAHORIA Ed. Aministia Internacional, Madrid.

El conte de la caputxeta segons el llop ferotge

El bosc era la meua llar. Jo vivia allà i m'agradava molt. Sempre intentava, fos com fos, tenir-lo net i ordenat.

Un dia de Sol, mentre estava recollint la porqueria que havien deixat alguns turismes vaig sentir passes. Em vaig amagar darrere un arbre i vaig veure com s'apropava una nena amb una panera.

Vaig desconfiar de seguida de la filleta, perquè anava vestida d'una manera molt graciosa: tota de vermell i amb el cap tapat per una caputxa, com si no volgués que la gent sabés qui era. Feia una olor molt forta i a més a més, feia molt soroll. Naturalment vaig aturar-la per saber qui era. Li vaig demanar i també li vaig preguntar a on anava, d'on venia i tota la resta que ja sabeu.

Em va cantar i ballar i va dir-me que anava a veure la seva àvia i que en aquella panera portava el berenar. Semblava una persona honesta, però estava en el meu bosc i, sincerament, tenia una imatge sospitosa amb aquella vestimenta. Així que vaig decidir mostrar-li la gravetat de travessar el bosc sola, sense anunciar-se i anant vestida d'aquella manera, cantant i ballant com si res li fes por i amb una olor que despertava els sentits de tots els animals.

La vaig deixar que seguís el seu camí, i em vaig avançar a la casa de la seva àvia. Quan vaig veure aquella simpàtica velleta, li vaig explicar el meu problema i ella va estar d'acord en que la seva néta

necessitava aprendre una lliçó. La velleta va accedir a amagar-se fins que jo la cridés. De fet, es va ficar sota el llit.

Quan la nena va arribar, la vaig convidar a l'habitació on era, vestit amb la roba de l'àvia. La nena va entrar i va dir alguna cosa horrible sobre les meves grans orelles. Havia estat insultat abans, així que vaig tractar de suggerir-li que les meves grans orelles em permetien escoltar-la millor. El que jo volia dir-li era que jo l'estimava i que desitjava prestar-li més atenció al que ella deia. Però ella va fer un altre comentari insultant els meus ulls. Us podeu imaginar com començava a sentir-me amb aquella nena que semblava tant mona, però que aparentment era una mala persona i molt prepotent.

De totes maneres, com que sóc partidari parlar per resoldre els problemes, li vaig respondre que els meus "ullots" m'ajudaven a veure-la millor. I va tornar a insultar-me, va riure's de les meves dents. Sé que hauria hagut de controlar-me, però tinc aquest problema de dents grosses. I vaig botar del llit i li vaig cridar que les meves dents servien per menjar-me-la millor.

En realitat, cap llop es menjaria una nena, tot el món ho sap. Però aquella nena va començar a córrer i a cridar per tota la casa. Jo la perseguia per calmar-la. Em vaig treure la roba de l'àvia per explicar perquè havia vingut fins a aquí, però això va empitjorar les coses. De sobre va obrir la porta i un llenyataire altíssim va entrar amb una destrat. Quan el vaig veure vaig comprendre que tenia un gran problema. Hi havia una finestra al meu darrera i vaig sortir corrents, cames ajudeu-me.

M'agradaria dir que allà va acabar la història. Però l'àvia mai no va explicar la veritable versió de la història a la seva néta. Ràpidament va córrer el rumor que jo era un animal egoista i dolent. Tothom va començar a evitar-me. No sé què va passar amb la filleta de vermell, però jo no vaig poder ser feliç mai més.